

Урок 3. Кой произвежда това?

Задача 1. Хлябът е основна храна във всеки дом. Нека да помислим кои професии се занимават с производството на хляба, докато дойде във вашия дом. Отговорете на следните въпроси:

Кои професии участват в отглеждането на пшеница и други зърнени култури?

Кои професии участват в обработването на пшеницата и другите суровини и материали, необходими за производството на хляб – суровини (брашно, сол, вода), машини и фабрики и всички допълнителни дейности?

Кои професии участват в производството на хляба и в това да стига до хората?

Задача 2. Разкажете как се произвежда хлябът от самото начало докато стигне до хората.

Задача 3. Свържете съставките отляво и отдясно, за да се получат думи, назоваващи професии. След това напишете цялата дума.

фриз	ар	_____
учи	ар	_____
чист	ар	_____
монт	ик	_____
гранич	ик	_____
заварч	ик	_____
писа	ач	_____
художн	ач	_____
говори	ач	_____
трен	тел	_____
готв	тел	_____
бръс	тел	_____
шапк	ьор	_____
техн	ьор	_____
превод	ьор	_____

Повечето думи за професии се образуват с типични наставки за хора: *-тел: учител, писател, надзирател; -ар: лекар, секретар; -ач: продавач, чистач.*

Наставките са морфеми (съставки на думите), които се добавят към корена, за да се образуват нови думи. Други наставки за образуване на професии са: *-ик, -ец, -ик, -ист, -тор, -ер, -ин* и други.

Професиите за женски род най-често се образуват с добавяне на *-ка* след наставката на думата: *-ач+ка: продавачка, -тел+ка: учителка, -ар+ка: бръснарка, -ик+ка=-ичка: художничка, -ик+ка=-ичка: синоптичка.* Има и някои по-редки наставки за образуване на названия за жени: *балетист – балерина, стюард – стюардеса, плувец – плувкиня* и др.

Понякога има и думи изключения, които не се образуват по типичен начин. Това са много често чужди думи: *юнга, пиколо, импресарио, аташе, ватман, нотариус* и др.

Задача 4. Свържете съставките отляво и отдясно, за да се получат сложни думи, назоваващи професии (сложните думи съдържат два корена с отделни значения и ги обединяват в една дума). След това напишете цялата дума.

животно	делец	_____
счете	лекар	_____
дърво	гледач	_____
зъбо	проводчик	_____
зъбо	водител	_____
камено	гледачка	_____
електро	ломец	_____
болно	въд	_____
водо	берачка	_____
гроздо	техник	_____
дете	техник	_____

Задача 5. Довършете дадената дума с подходящата наставка, за да стане професия в зададения род (за мъж или жена), и опишете какво работят хората от тази професия.

боя _____ (мъж)

аптек _____ (жена)

дизайн _____ (мъж)

танц _____ (жена)

музик _____ (мъж)

търгов _____ (мъж)

художн _____ (жена)

Задача 6. Майка ми е лекар. Нейният брат работи като учител в София. Жената на нейния брат има същата професия като майка ми. Техният син иска да стане космонавт, а сестра му иска да стане адвокат. Братът на баща ми измисля и чертае дизайна на големи и красиви сгради, а после строителите ги построяват. Той няма деца. Бащата на баща ми е работил дълги години в сервиз и е поправял коли.

Отговорете на въпросите.

Какво работи вуйна ми?

Какво е работил дядо ми?

Какъв иска да стане братовчед ми?

Каква иска да стане братовчедка ми?

Какво работи чичо ми?
